

M U N I
C J V

Handicapovaní studenti ve výuce češtiny pro cizince

Martina Terrabuio Čermáková

Co je cílem?

- Jakým způsobem pracovat ve výuce cizích jazyků se studenty se specifickými potřebami?
-
- Definice
- Inkluze a integrace
- Vlastní zkušenosti ze zimního semestru
- Učební materiály - skupinová práce
- Metodologie, mimotřídní aktivity, míra autonomního učení - diskuze

Definice studenta se specifickými potřebami / nároky

○ Student, jehož zdravotní stav vyžaduje úpravu studijních podmínek, které mu umožní plnohodnotné studium na univerzitě.

Dle charakteru postižení lze rozlišit následující kategorie:

- Student se zrakovým postižením
- Student se sluchovým postižením
- Student s tělesným a pohybovým postižením
- Student se specifickou poruchou učení
- Student s poruchou autistického spektra
- Student s jinými obtížemi (psychické onemocnění, chronické somatické onemocnění)

Inkluzivní vzdělávání

○ způsob vzdělávání, který dbá na maximální rozvoj každého studenta s ohledem na jeho individuální potřeby a specifika.

○ Rozdíl mezi inkluzí a integrací

○ Inkluzivní vzdělávání je moderní pojem; často bývá spojován se slovem integrace. Vztah těchto dvou termínů se ovšem pojímá různě:

○ 1. Inkluze a integrace jsou vesměs pojmy totožné.

○ 2. Inkluze je vylepšením integrace, jakousi její lepší variantou.

○ 3. Inkluze jako naprosto odlišný přístup, který předpokládá zařazení všech dětí do běžné školy, neboť právo na vzdělání, tedy navštěvovat běžnou základní školu, je automatické.

Základní možné přístupy ke vzdělávání dětí

Jak definujeme inkluzivní vzdělávání?

○ Inkluzivní vzdělávání nebo inkluze je praxe zařazování všech dětí do běžné školy (do tzv. hlavního vzdělávacího proudu), která je na to patřičně připravena. V inkluzivní škole se neoddělují děti se speciálními vzdělávacími potřebami od dětí bez nich. V jedné třídě se tak spolu vzdělávají děti zdravotně postižené, nadané, děti cizinců, děti jiného etnika i většinové společnosti. Pedagog se všem dětem věnuje rovnocenně, nikomu více ani méně. Heterogenní složení kolektivu, kde se každý jedinec stává objektem individualizovaného přístupu, považuje inkluzivní přístup za přínos pro všechny žáky.

Podle NPI je potřeba pro úspěšné vzdělávání studentů se SVP zabezpečit:

- uplatňování principu diferenciacce a individualizace vzdělávacího procesu při organizaci činností a při stanovování obsahu, forem i metod výuky;
- všechna stanovená podpůrná opatření při vzdělávání žáků;
- při vzdělávání žáka, který nemůže vnímat řeč sluchem, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho potřebám a s jehož užíváním má zkušenost;
- při vzdělávání žáka, který při komunikaci využívá prostředky alternativní nebo augmentativní komunikace, jako součást podpůrných opatření vzdělávání v komunikačním systému, který odpovídá jeho vzdělávacím potřebám.

Jaké jsou hlavní formy podpory?

- asistence při studiu
- zpřístupnění obsahu výuky a studijní literatury (elektronické dokumenty, audiodokumenty...)
- tlumočnické, přepisovatelské a zapisovatelské služby
- časová kompenzace při plnění studijních povinností
- individuální výuka
- speciální informační a poradenské služby
- <https://www.teiresias.muni.cz/>

Vlastní zkušenosti

🔗 https://docs.google.com/document/d/1V38HkiCcZAc4O1_sKi19uFD5GB0jf-JzY2P452bIfMM/edit

🔗 **Czech for Foreign MU Staff: Intermediate 1**

🔗 <https://www.cjv.muni.cz/nabidka-kurzu/czech-mu-staff-intermediate-1-2024>

🔗 (Čeština Expres 4 – lekce 8-11)

Skupinová práce - materiály

Lekce 9

A | Můj den

1. Pověďte si.

- Jak vypadá váš typický den? Co obvykle děláte dopoledne, odpoledne a večer?
- Jaký máte program na dnes nebo na zítra? Co všechno musíte udělat?

2. Jaké české úřady a instituce znáte? Co si tam můžete zařídit? Spojte. Pak tvořte věty.

Například: Ve zdravotní pojišťovně si můžu zařídit zdravotní pojištění.

1. zdravotní pojišťovna	A. poslat balík
2. banka	B. vyřadit si živnostenské oprávnění
3. pošta	C. vyměnit si řidičský průkaz
4. městský úřad / magistrát	D. založit si účet
5. živnostenský úřad	E. zařadit si zdravotní pojištění
6. úřad práce	F. prodloužit si dlouhodobý pobyt v České republice
7. pracoviště Ministerstva vnitra	G. vyřadit si potvrzení o rodičovské dovolené

PAMATUJTE SI: ve zdravotní pojišťovně v bance x na městském úřadě, na poště, na pracovišti

3. Lidé na fotografiích mluví o tom, jaký je jejich dnešní program. Čtete texty. Kdo kam půjde nebo kdo co zařídí? Doplňte Magda, Václav nebo Sevan.

1. _____ půjde na městský úřad.	6. _____ pošle balík.
2. _____ půjde do školky.	7. _____ si prodlouží dlouhodobý pobyt.
3. _____ půjde do banky.	8. _____ si vymění řidičský průkaz.
4. _____ půjde k doktorovi.	9. _____ si vyřadí živnostenské oprávnění.
5. _____ půjde na úřad práce.	10. _____ si založí podnikatelský účet.

POZOR: svůj Chci poslat balík svému kamarádovi. > Příloha C64, bod 9.1

Magda Poseltová říká: Já jsem s malým synem na rodičovské dovolené, ale moc volna tedy nemám. Dneska půjdou nejdřív na poštu, chci svému francouzskému kamarádovi poslat balík s knihami. Odpoledne pak půjdeme zapsat kluka do školky. Doufám, že mi ho vezmou, protože od září chci jít do práce a nemám hlídání. A zítra musím ještě zajít na úřad práce pro nějaké potvrzení.

Václav Vajda říká: Ted na jaře obvykle trávím celé dny na zahradě, ale dneska musím do města na městský úřad. Zjistil jsem, že můj řidičák má platnost už jen dva měsíce, tak ho potřebuju vyměnit. Jako důchodce ale k tomu musím mít potvrzení, že nemám zdravotní komplikace a můžu řídit, takže předtím ještě zajdu k doktorovi. Snad tam nebude muset chodit na úřad tak často. Tenhle týden si ale musím ještě vyřadit živnostenské oprávnění, protože chci začít podnikat, a taky si v bance založit podnikatelský účet.

Sevan Abramjan říká: Normálně mám dopoledne ve škole přednášky, ale dneska půjdu na úřad Ministerstva vnitra, potřebuju si prodloužit dlouhodobý pobyt v České republice. Studuju tady čtyři roky, ale jako cizinec mám povolení k pobytu vždycky na jeden rok. Přítští rok si už budu moct žádat o trvalý pobyt, tak doufám, že to vyjde a nebudu muset chodit na úřad tak často. Tenhle týden si ale musím ještě vyřadit živnostenské oprávnění, protože chci začít podnikat, a taky si v bance založit podnikatelský účet.

POZOR: V běžné mluvené češtině můžete slyšet úřad práce = pracák. Řidičský průkaz = řidičák. Živnostenské oprávnění = živnosták > Příloha C64, bod 9.2

4. Přečtete si texty ještě jednou a odpovězte na otázky.

- Kam půjde Magda s balíkem?
- Od kdy půjde Magda znovu do práce?
- Co Magda potřebuje na úřad práce?
- Kde Václav tráví většinu času?
- Jaké potvrzení Václav potřebuje?
- Co Václav asi nestihne?
- Proč dneska Sevan nepůjde na přednášky?
- Jak dlouho Sevan studuje v České republice?
- Kdy bude Sevan moct žádat o trvalý pobyt?
- Kam ještě musí Sevan jít tento týden?

5. Mluvíte o sobě. Byli jste někdy v poslední době na poště, v bance nebo na úřadě? Co jste tam zařídili?

Například: Byl/a jsem ve/na... Prodloužil/a jsem si pobyt v ČR... Založil/a jsem si nový účet.

ČEŠTINA EXPRES 4

Jazyk pod lupou: Deklínace interogativních zájmen kdo a co

Zopakujte si deklínaci zájmen kdo a co. Doplňte chybějící formy do tabulky:

1. nominativ	koho	čeho
2. genitiv	_____	_____
3. dativ	_____	_____
4. akuzativ	koho	čemu
6. lokál	kom	_____
7. instrumentál	_____	čím

> Příloha C64, bod 9.3
Přesovani cvičení 13-15

6. Doplňte otázky o Magdě, Václavovi a Sevanovi.

Například: S kým je Magda na rodičovské dovolené?

- _____ (kdo) potřebuje jít do zdravotní pojišťovny?
- _____ (kdo) pošle Magda balík?
- _____ (co) si chce Sevan zařídit v bance?
- _____ (kdo) půjde Magda zapsat do školky?
- _____ (co) bude Václav mluvit s doktorem?
- _____ (co) půjde Magda na poštu?
- _____ (co) bude Sevan žádat příští rok?
- _____ (kdo) dostane Václav zdravotní potvrzení?

7. Pracujte v páru. Ptejte se a odpovězte na otázky ze cvičení 6.

Například: S kým je Magda na rodičovské dovolené? – S malým synem.

Jazyk pod lupou: Deklínace zájmen kdo a co. Deklínace posesivních zájmen a adjektiv Ma, Mi a N v singularu

Ve cvičení 7 vidíte: S kým je Magda na rodičovské dovolené? – S malým synem. V tabulce si všimnete podobných koncovek zájmen a adjektiv *Ma, Mi a N* (deklínací F zájmen a adjektiv najděte nas. 117).

zájmena kdo, co	posesivní zájmena	-ý adjektiva	-í adjektiva	substantiva
1. nominativ kdo, co	můj, náš moje, naše	nový nové	moderní	obchod kino
2. genitiv koho, čeho	mého, našeho	nového	moderního	obchodu, obchodu, kina
3. dativ komu, čemu	mému, našemu	novému	modernímu	obchodovi, obchodu, kina
4. akuzativ koho, co	mého, našeho můj, náš moje, naše	nový nové	moderní moderní	obchod kino
6. lokál kom, čem	mém, našem	novém	moderním	obchodovi, obchodě, kině
7. instrumentál kým, čím	mým, našim	novým	moderním	obchodem, obchodem, kinem

Stejně jako máj deklínujeme tvůj, svůj, jako náš deklínujeme váš. Její deklínujeme jako moderní, jeho o jejich deklínujeme > Příloha C64, bod 9.3

8. Odpovězte na otázky o Magdě, Václavovi a Sevanovi. Označte správnou formu.

- S kým je Magda na rodičovské dovolené? – S malého/malém/malým synem.
- Komu pošle Magda balík do Argentiny? – Francouzského/Francouzskému/Francouzským kamarádovi.
- Koho půjde Magda zapsat do školky? – Svému/Svého/Svým syna.
- Bez čeho Václav nedostane nový řidičský průkaz? – Bez zdravotního/zdravotnimu/zdravotním potvrzením.
- Ke komu půjde Václav pro potvrzení? – Ke svému/svém/svým doktorovi.
- O čem bude Václav mluvit v pojišťovně? – O zdravotního/zdravotnimu/zdravotním pojištění.
- O čem bude Sevan mluvit v bance? – O podnikatelského/podnikatelskemu/podnikatelském účtu.
- Koho se Sevan zeptá na trvalý pobyt? – Nějakého/Nějakým/Nějakým úředníkem.
- S kým bude Sevan mluvit v bance? – S bankovním/bankovnímu/bankovním úředníkem.

9. Představte si, že je konec týdne. Kde Magda, Václav a Sevan byli a co zařídili? Doplňte koncovky.

Například: Magda byla na poště se svým malým synem.

- Magda poslala francouzské _____ kamarádovi balík a pak zapsala své _____ malé _____ syna do školky.
- Václav byl u své _____ doktora, pak na obecní _____ úřadě a potom v pojišťovně, protože má problémy se zdravotní _____ pojištěním.
- Sevan byl na živnostenské _____ úřadě. Pak mluvil s nějakým _____ úředníkem o trvalé _____ pobytu.

Lekce 9

B | Na úřadě a v bance

1. Pověďte si

- Byli jste někdy na nějakém úřadě v České republice? Co jste tam potřebovali?
- Byli jste někdy v bance nebo v pojišťovně? Co jste tam zařadili?

POZOR: Úřady v ČR. Více > Příloha C64, bod 9.8

2. Podívejte se na fotografie. O kom to můžete říct? Doplňte jména.

1. _____ je na rodičovské dovolené.	4. _____ pojede na dovolenou a potřebuje eura.
2. _____ chce začít podnikat a být bohatý.	5. _____ je cizinec a žije už dva roky v České republice.
3. _____ má řidičský průkaz.	6. _____ si zařazuje zdravotní pojištění.

3. Poslouchajte. Kde ti lidé jsou nebo kam volají? Doplňte jména ze cvičení 2 a spojte věty.

- _____ volá do banky, _____ se chce objednat, aby si prodloužil dlouhodobý pobyt.
- _____ je ve zdravotní pojišťovně, _____ si chce založit podnikatelský účet.
- _____ je v bance, _____ chce vědět, jaké mají úřední hodiny.
- _____ je na městském úřadě, _____ si potřebuje zařídit zdravotní pojištění.
- _____ volá na úřad práce, _____ si chce vyměnit korunu za eura.
- _____ volá na Ministerstvo vnitra, _____ si potřebuje vyměnit řidičský průkaz.

4. Poslouchajte dialogy ještě jednou. Co říká úředník (U) a co klient (K)? Pak řekněte, kde tyto fráze můžete slyšet.

Například: Můžete taky vyplnit formulář na internetu. – U, v bance, v pojišťovně, na úřadě...
Tady mi to, prosím, podepíšte. _____
Chtěla bych vyměnit korunu za eura. _____
Já jsem se objednal dneska na půl třetí. _____
A kdy to bude hotové? _____
Jaké máte zítra úřední hodiny? _____
Ve středu jsou úřední hodiny od osmi do pěti. _____
Já bych se chtěla objednat. _____
Hodí se vám termín v úterý 12. června v půl desáté? _____

PAMATUJTE SI:
14.15 = čtvrt na tři
14.30 = půl třetí
14.45 = tři čtvrtě na tři
> Příloha C64, bod 9.3

5. Představte si, že potřebujete něco zařídit. Tvořte dialog / telefonní rozhovor s frázemi ze cvičení 4.

Jazyk pod lupou: Čas. Otázky odkdy? dokdy?

V dialogu ve cvičení 5 slyšíte: Ve středu jsou úřední hodiny od osmi do pěti.

od	od-do + genitiv
jedné	čtyř, čtyřech
dvou	pět
tří, třech	šesti
do	sedmi
	osmi
	devíti
	deseti, desíti
	jedenácti
	dvanácti

> Příloha C64, bod 9.4
Přesovani cvičení 7

6. Kdy mají otevřeno? Odkdy dokdy tam můžete jít?

Například: živnostenský úřad: po 8.00–17.00
– Na živnostenský úřad můžu jít v pondělí od osmi do pěti.

1. městský úřad:	čt 8.00–14.00
2. pojišťovna:	pá 9.00–15.00
3. banka:	úř 13.00–18.00
4. čístečná policie:	st 8.00–17.00
5. pošta:	so 9.00–12.00
6. úřad práce:	po 8.00–11.00

Skupinová práce - materiály

- Porovnejte stránky z jazykové učebnice Čeština expres 4 s materiály v Braillově písmě:
- Jaké typy cvičení jsou vhodná, méně vhodná a nevhodná, proč? Jak se vám s materiály pracovalo? Orientace v textu? Jak studenta efektivně zapojit během výuky?
-
- Porovnejte různé texty s materiály v Braillově písmě:
- Jaké typy textů (ne)vybírat po grafické stránce atp.? Jak se vám s materiály pracovalo? Zorientujte se v textu, jak odpovídají stránky v Braillově písmu originálu?

Metodologie, mimotřídní aktivity, autonomní učení

- Jaké metody volit? Jaký vliv na přípravu materiálů a metod má vliv úroveň jazyka, kterou student studuje?
- Zařazovat video / online cvičení do výuky? Jak často? Jaký bude výstup?
- Zadávat psaní? Jak ho hodnotit?
- Kam se studenty mimo učebnu?
- Jakou míru autonomního učení volit?
- Třídní klima – benefit x komerční kurz?
- Jaké jsou vaše zkušenosti?

☞ Děkuji za pozornost.

☞ Kontakt: martina.cermakova@cjv.muni.cz